

Мусурмнар вагъундиъ

Аллагъу Тааълайи инсанариз заан аьгъювалар тувну, ва дурари гъадму чпиз туву аьгъювалариинди дюн'яийъ жюрбежюр дигиш'валар арайиз гъахну. Ари гъацдар арайиз гъахи ляхнарикан саб рукъан рякъяриин гъягъру транспорт гъабхъну. Вагъунариъди гъарйигъан милионариинди пассажира мина-тина гъягъюра. Дурарин арайиъ гизаф мусурмнарра а.

Рякъяю уч'вруган Аллагъдин ﷻ ччвур к'ван ап'ин

Магъа учву ярхи рякъяю уч'вур гъязур гъахъунчва, ари гъадму вахтна мусурман касди, жувв рякъяю фици духъну ккундушра, фикир дап'ну ккунду.

Хул'ан удуч'вруган багахълуйирикан аьфв ккун ап'уб ужу ву. Думу вахтна гъамци пуб ужу ву: «Аставдикумулла-гъа ллази ла язиу ваданугъу» («Узу учву Аллагъу Тааълайи гъитраза, Дугъахъ гъибтуб дубгъруб дар»).

СТР. 3

ФИКИР ТУВ

Мянфяаьтсуз кагъзар

Гъийин йигъан хусуси вуди дугъужвнайи суаларикан саб ихъ телефнариз гъюру «диндин кагъзар» ву. Дишлади пуз ккундузуки, гъаму смс 10, ясана 20 касдихъна хътаиш, увуз шубуд йигъандин арайиз бахт хъибди, ва гъацра хътраъди гъитиш, бала шул к'лору соощенйир сарихънара хътауб герек дар. Дурар Ислам диндихъди аьлакъа айидарра дар. Гизафдари дидиз ва душваъ дибикнайибдиз гизаф фикир тувру ва гъадрар вари чан телефондиъ айи контактариз хътаури гизаф вахт адап'уру.

Хъа фици утканди дурари думу бик'лурдаринхъа?! Хъа ухъу дурари к'лурбдинди алдатмиш духъну ккундар, думу вари куч'лал ву.

СТР. 7

хусуси фикрар

Бабкан гъахъи йигъ къайд ап'ури...

Бабкан гъахъи йигъ къайд ап'руган, торт гъязур дап'ну, гъаддин шамар иливну, хъасин уф дап'ну кт'лбшувалиъ фу мяна туврайк'ан к'лур узу гъарган фикир ап'ури шуйза.

Думу ляхин биц'идариз разивал бадали ап'ури шул, к'лур фикир шуйиз. Хъа улихънаси саб шикил гъябкъюнуз, душваъ сар 80 йис тамам дубхънайи бабу тортниин али шамариз уф ап'урайи. Думуган, узу му ляхникан хъанара артухъди аьгъю ап'уз хъюгъза.

Му суалназ жаваб абгуз ва гъацра мидин гъякъна-ан имбударин фициб фикир вуш аьгъю ап'бан бадали, узу йис соцсетарин страницийъ айидариз гъамциб суал дивунза:

«Гъюрматлу дустар, гъамциб суал айиз: бабкан гъахъи йигъ къайд ап'ури, тортниин али шамариз уф ап'увалиъ фу мяна а? Му фтин лишан ву? Наънан дунфнайиб ву му аьдат? Ихъ аьхю абйири гъамци ап'ури гъахънийин?»

СТР. 5

гирами ваз

РД-ийн Муфтийи тебрик ап'ура

Гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир! Учву вари улубкънайи гирами Ражабдин вазлихъди тебрик ап'ураза. Му ваз шубуб гирами ва заанди дерккнайи вазарикан (Ражаб, Шябан, Рамазан) сабунуб ву. Гъацра му ваз дявийр гъахуз, къисас алдабгъуз гъадагъа дап'найи юкъуб вазарикан (Зуль-Къааьда, Зуль-гъижжа, Мугъяррам, Ражаб) саб ву.

Анас асгъябдихъан дунфнайи Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ гъамци к'лур, дугъу ﷻ Ражабдин ваз ккебгъган гъамци к'лур гъахъну: «Я Аллагъ ﷻ, Ражаб ва Шябандин вазари учуз ужувлар тув ва Рамазандин вазлиз ич уьмур ярхи ап'ин».

Раджаб вазлиз «Аллагъдин ﷻ ваз» к'лур, ччвур тувна, гъаз гъапиш му вазлиъ гъап'у ужвлан ляхнарихъан савабар артухъди шулу. Гъаци вуйиган, гъардшар ва чйир, му вазлиъ артухъди ужувлар ап'уз, ибадат ап'уз ва жувкан ктуч'ву гъалат'арин, гунгъарин к'вантан аьфв ап'увал ккун ап'инай.

Табасаран райондин Сиртыгъ гулаъ лекцийр

СТР. 2

Аллагъдин ﷻ рягъматдикан умуд макадаб'ган

СТР. 6

Аллагъу Тааълайикан ухъуз му вазлиъ-ра, имбу вазаригъра артухъди ибадатвал ва ужудар ляхнар ап'уз кюмек тувувал ккун ап'ураза. Гъацра Аллагъдикан ﷻ му вазлиъ вари мусурмнар сат'и духъну, йихувалар ва имбу ч'лору ляхнар ярхла ап'уб ккун ап'ураза.

Учвуз ва ичв хизанариз ужувлар, бахтар ишричвуз! Гъит Аллагъу Тааълайи учву гъап'у ужувлан ляхнар гизаф ражари артухъ ап'ри ва къаза-балйирихъан ярхла ап'ри!

Ухъуз варидариз сагъ'вал, ислягъвал ва ужувлар ишри! Амин!

Таниш дару касдин кюмек

СТР. 7

Мягьячгъала шагъриъ дишагълийирин мажлис

Мягьячгъала шагъриъ дишагълийириз вуйи «Гьидаят» кӀуру образовательный центриъ ахью серенжем кӀули гъубшну. Душваъ хусуси вуди дишагълийин Ислам диндиъ фициб роль аш ктибтну. Гъазира думу серенжемдиъ «Ассалам» газатдиз подписка апӀбакан гъулхнийи.

Мажлис гирами Къур'андиан аятар урхбиинди ккебгъу.

Уч духънайидарин улихъ улхури, ДИУ-йин мялим Зайнаб Мягьяммадовайи гъапну: «Ислам дин гъайиз улихъна, дишагълийирихъна фициб аьлакъа ади гъабхънуш, учкван гъаруриз гъебхънушул. Дурар лапра исккан апӀури, масу туври, эгер риш бабкан гъахънуш, саспи дюшюшариъ думу чӀивиди имиди накъвдиъ иврира кмиди гъахъну. Гъамци давам шули гъабхъну Мугьяммад пайгъамбар гъайизкъан. Ислам дин гъафиган, дишагълийириин уьмур лап дигиш гъабхъну. Диндиъ дишагъли фици заан дережайиз за дапӀнаш, лигайчва: эгер думу дада вуш – женнет дугъан ликарикк ву; эгер думу хпир вуш, дугъу чан жилирин диндин гъацӀ пай тамам апӀуз кюмек шула; эгер думу шлинкӀа риш ва чи вуш, думу гъадра-

риз женнетдиз рякъ шула.

Гъюрматлу чӀир, яв жилирихъ хъпехъури, веледариз тербия туври, хизандин айтӀи вуйи ляхнар тамам апӀури гъахъиш, гъамциб саб серенжемдиъ ухъхъан кидибтну ккудубкӀуз даршлукъан Аллагу Тааблайихъан саваб а. Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ дупна: «Гъякълу дишагъли гъякълу жилижвитӀан ухди женнетдиз гъягъиди» Ухъу гъарури жвувхъан шлуганси Ислам дин тарабгъуз чалишмиш духъну ккунду. Жвуваз, жюрбежур литература урхури, диндин аьгъювалар гъадагъну ккунду. Гъази ухъу хусуси фикир тувну ккунидарикан саб «Ас-салам» газета ву. Эгер думу газат дурхну, гъамдиланмина фужкӀа Ислам диндиз гъафиш, диндин саваб увузра а»

Серенжемдиъ гъазира алимари му газатдикан кӀурайи видеороликару улупну.

Хъасин Ислам дин къабул дапӀнайи Хадижат Горбенкойиз гаф тувну. «Узуз пуз ккундузукки, йиз Ислам диндин уьмур гъаму газатдиланмина ккебгъюб вуйи. Москвайиъ яшамииш шули, ляхин апӀури, учу христианаури вуди узуна жилири, ухъу фу бадали халкъ дапӀнайкӀан кӀури, гизаф фикрар апӀури шуйча. Хъа жилириз му газат пешкешди тувган, вари дигиш'валар гъаддиланмина ккергъну. Му газатдихъди таниш

духъну, думу урхури, жилири Ислам дин къабул апӀуз ният гъапӀну. Хъа узу фикрарикк ккимийза, гъаз гъапиш йиз спортдихъ хъади 10 йис вуйиз – узу легкая атлетикайин варидюн'яйин чемпионка вуза. Хъа цӀиб къандиси узурра Исламдиз гъафунза, гъямд ибшри Аллагъдиз ﷻ. Узурра хусуси вуди Саид-афандийин лекцӀирихъ хъпехъури, Патимат Гъямзатовайин «Покорная Богу»

кӀуру китаб урхури гъахъунза. Ва гъамцдар китабарикан, газатарикан жвуваз мянфяат ктабгъури, сулариз жавабар дихъуйзуз», - гъапну Хадижат Горбенкойи.

Жара улхрударира му газатдин занваликан ва мянфяатнакан ктибтну.

Мажлисдин аьхириъ му газат тарабгъбан ахью зегъмет гъизигу шубариз грамотийер, пешкешар тувну.

Табасаран райондин Сиртыч гъулаъ лекцӀири

29-пи мартдиъ, Табасаран райондиъ айи РД-йин Муфтиятдин Дяъват отделин вакил Абдулла Мирзаханов Сиртыч гъулаъ айи спортивный школайин спортсменарихъди гюрюшмиш гъахъну.

Душаъ Абдулла Мирзахановди диндин мурхъларикан, гъарсар мусурман касдиз аьгъяди ккуни ляхнарикан ктибтну.

«Диндиз шубуб хусуси мурхъул а. Дурарикан сабпиб Иман ву, яни Аллагъдихъ ﷻ кӀвантӀан хъугъувал ва Мугьяммад пайгъамбари ухъухъна хъади гъафибра вари къа-

бул апӀуб. Къюбпиб Ислам ву, яни Аллагу Тааблайин амрарихъди

гъягъювал ва гъадагъа дапӀнайи ляхнарихъан ярхла хъувал. Шубубпиб Игъсан ву. Му мурхълиз иманра, Исламра дахил шула, яни гъадрар тамам апӀруб, жвуву фукӀа апӀруган, гъадму марцциди апӀуб, ари гъадму ву», - къайд гъапӀну райондин Дяъват отделин руководители.

Хъа 30-пи мартдиъ Дяъват отделин руководители Сиртыч гъулаъ айи больницайиътра «диндин хусуси мурхълар» кӀуру темайин лекция кӀули гъубхну.

Уч духънайидари Абдулла Мирзахановдиз ахью чухсагъул къайд гъапӀну ва, хъанара мицдар гюрюшер шул кӀури, умуд кивну.

Яшамииш хъуз варитӀан багъа шагърар

Economist Intelligence Unit (EIU) кӀуру агенствойин ахтармишариинди, яшамииш хъуз варитӀан багъа шагъур Сингапур гъисаб апӀура.

Къюбпи йишв'ин Гонконг, хъа шубубпи йишв'ин Швейцария гъюкуматдин Цюрих шагъур ал.

Гъазира сабпи йицӀуб йишваз Токио, Осакко, Женева, Париж, Нью-Йорк ва Копенгаген дахил шула.

Хъа яшамииш хъуз варитӀан ужуз йишв Алма-Ата шагъур ву. Гъазира думу списокдин аьхириъ Нигерияйин Лагос шагъур, Индияйин Бангалор, Пакистандин Карачи шагъур, Алжир, Киев, Бухарест ва Нью-Дели шагърар гъюра.

Урусиятдин меркез гъаму йисан думу списокдиъ 98-пи йишв'ин гъабхъну.

Учредитель
Благотворительный фонд «Путь».
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет
Председатель редакционного совета муфтий РД
Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ

Заместитель муфтия РД
Махди-хаджи МУТАЙЛОВ

Главный редактор
Азиз МИЧИГИШЕВ

Редактор
Ансар РАМАЗАНОВ

Канонический редактор
Мухаммад-Рамазан РАДЖАБОВ

Корректор
Шарафудин ДАШДЕМИРОВ

Дизайн, вёрстка
Мухаммад МУХИДДИНОВ
Иса ОМАРОВ
Менеджер
Абдулсабир АХМЕДОВ

При перепечатке ссылка обязательна.
Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».

Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.
Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079 от 24 сентября 2010 г.
Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20. Заказ № _____

Тираж 2 250 экз.

Сдано в печать:
(график) 31 марта 2017 г. в 17:00
(факт) 31 марта 2017 г. в 17:00

Адрес редакции:
367015, РД, г. Махачкала, проспект Акушинского, 5-я линия, 19.
Телефон редакции: 8-928-530-59-70.
Подписка и доставка по г. Махачкале: 914-222.
по Республике Дагестан: 8-988-699-28-24.
E-mail: assalamweb@gmail.com
www.assalam.ru

Мусурмнар вагъундиъ

1 « Эгер аьраб ч1алниинди му дюаь аьгъдарш, жвуван ч1алниинди вушра пуз шулу. Рьякьюь уч1вруган гьудгнин дижик1ну хьуб ужу ву ва уч1вайиз улихьна кьуб ракаабт суннат гьудганра гьап1иш ужу ву.

Гьацира ярхи рьякьюь уч1вруган урх-ру жара дюьйирра а, магьа дурарикан саб:

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِي سَفَرِي هَذَا الْبَرَّ وَالتَّقْوَى ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى ، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ وَاطْوِلْنَا الْبُعْدَ ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ ، وَكَآبَةِ الْمُنْقَلَبِ وَسَوْءِ الْمُنْظَرِ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ ، آمِينَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَائِبُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ "

«Аллагъумма инни ас'алока фи ссафари гьазаль бирра ва ттакьва ва миналь аьмали ма тарза. Аллагъумма гьаввин аьлайна ссафара ваг1ви ланаль буьда. Аллагъумма анта ссагьибу фи ссафари валь халифату фи агьли. Аллагъумма инни ауьзу бика мин ваьсаи ссафари, вакаабатиль мункьалаби ва суиль мунзари филь агьли валь мали. Айбуна иншаАллагъу таибуна лираббина гьямидуна»

Мяна: «Я йиз Аллагъ! Гьаму рьякьюь узу Увкан жувлар, Увхьан гуч1 хьайивал, ч1урубдихьан уьрхювал ва Яв разивал шлу ляхнарихьна багахь хьувал ккун ап1ураза. Я йиз Аллагъ! Уву учуз му сафар рьягьят ап1ин, ярхла вуйиб багахь ап1ин. Я йиз Аллагъ! Уву гьарган учухьди вува, ва Уву ич хулаь гьузу хизанар уьрхру Халиф вува. Я йиз Аллагъ! Гьаму сафарий уву учу уьрх, ич хизанар, багахьлуийр ва учу кьяляхь гьайиз ич мал-мутмура уьх. Дугьриданна, учу туба ап1урача ва гьямд ап1урача».

Гьамцдар ва жара дюьйирра а.

Рьякьюь дишагьлийириз хусуси фикир тув

Пайгъамбари ﷺ гьапну: «Гьит жара жилирна дишагьли сарна-сарди гьудрузри ва гьит дишагьли мягьрам хьтарди сафариз удудуч1ври»

Ислам диндиъ му ляхнариз аьхю фикир тувра ва дишагьли сарна-сарди сафариз гьягьюз ихтияр туврадар.

Жилариз ва дишагьлийириз вуйи купе

Учву билет гьадабгьруган, фициб купе ккундуш, улупай: жилариз-жиларин, дишагьлийириз-дишагьлийирин, хьа эгер хизандиинди гьягьюруш, жвуваз жарадирра бисуз шулу. Хьа купе ктабгьурушли гьадушваз сарпирди фициб билет гьадабгьнуш, гьадгьу. Ари гьадгьу ктабгьуру гьацира фужар чахьди шулуш, яни купейиъ анжагь жилар духьну ккундуш, дарш дишагьлийирира хай шулуш. Хьа сат1иди вуйи йишварий жиларра, дишагьлийирира сат1иди хьуз шулу.

Хьа эгер Интернетдианмина заказ гьап1иш, дугьаз йишв чан абайин ччвурниинди (отчествоинди) аьгью ап1уру. Билетар заказ ап1ру кьайдайинди, жа-жаради вуйи купейиз увхьан билет гьадабгьу шулдар, эгер яв абайин ччвур (отчество) улупнадарш.

Вагъундиъ гьудган ап1увал

Инсан сафарий-командировкаий ашра, хулаь ашра, дугьу чаин али хьуб фарз гьудгнар тамам дап1ну ккунду. Ярхи рьякь ву к1ури, мусурман касди чан фарз гьудган ккадап1ну ккундар.

Рьякьюь уч1вру вахтна, уву гьягьру йишварий гьудгнин вахтар фила шулуш, аьгью ап1ин. Думу ляхниз увуз

кюмек шул гьийин йигъан ухьуз айи ниьматар – гаджетар ва телефнариъ айи программийр. Дицира шулдарш, Интернетдиъ гьудгнин вахтар айи программийан аьгью ап1уз шулу. Гьудган ап1уз марциъ йишв ва кьибла тереф аьгью дап1ну ккунду. Ва гьамциб жюрейиинди жвуван гьудган вахтниинди тамам ап1уз шул.

Аллагъу Тааьлайин рьягимлувалиинди, 85 км-т1ан артухьди рьякь ярхиб вуш, гьудгнар жикьи ва сат1и ап1уз шулу. Аллагъди ﷻ ухьуз рьягьятвал улупура, хьа читинваларихьан ярхла ап1ура. Гьаци вуйиган, рьякьюь уч1врури гьудгнар жикьи ва сат1и фици ап1уруш, фицдар шарт1ар аш, аьгью дап1ну ккунду.

Вагъундиъ дюбхну ккуни кьайда

Мусурман кас вари ляхнарихьна дикъатниинди духьну ккунду, вагъундиз кьан дап1ну ккундар. Вахтниинди дуфну, жвуван йишв дибисну ккунду.

Вагъундиъ уч1вруган ва удуч1вруган, «Бисмиллагъ» дупну ккунду, гьаз гьап1иш, Пайгъамбари ﷺ фунуб вушра жувлан ляхин ккебгьруган, Аллагъдин ﷻ ччвур к1ваин ап1инай, гьапну.

Мусурман касди к1ваьлан гьап1ну ккундарки, саспидар ухьухьинди лигурри ухьланмина Ислам диндиз кьимат тувру ва гьацира жвуван Аллагъу Тааьлайин улихь вуйи фарзариканра гьархну ккундар.

Жвуваз проводникари к1урубдихь хьпехьури, гьадрарин рекомендацйирихьди душну ккунду.

Сафарий айириз варит1ан ужур дуст сабур ап1увал ву

Сафарий айиган артухьси сабур ап1уз чалишмиш духьну ккунду, гьаз гьап1иш, рьякьюь фу вушра хьуз мумкин ву, ва ухьу фтихьна вушра гьязурди духьну ккунду. Рьякьюь инсан фуж-вуш аьгью шулу, мидин гьякьнаан Пайгъамбарира ﷺ дупна.

Эгер сафарий-рьякьюь айидар кьюршубур ва артухь вуш, чпин арайиъ сар аьхюр кадагьну ккунду ва гьадгьу к1уруб тамам ап1ури хьуб ужу ву. Му ляхин Пайгъамбарин ﷺ суннайиан ву.

Гьацира вагъундиъ айи яшлу, кьуватсуз ксариз кюмек ап1уз чалишмиш йихьай.

Ип1руб гьялал вуйиб дубхьну ккунду!

Жвуваз иштагь гьабхьиган, вагъундиъ айи ресторандиъ ип1уз шулу, эгер увуз душваъ туврайиб гьялал вуйиб аьгьяди вуш. Хьа эгер уву хул'ан ип1руб гьибисиш, хьанара ужу ву.

Саспидари фикир ап1уру, эгер слин йикк дарш, имбуб вари ип1уз хай шулу, к1ури. Амма думу дици дар, сабпи нубатнаъ думу вари Шариабтдиз тьялукь вуйиб, шариабтдиинди дубккнайиб дубхьну ккунду.

Ав, имбу гьярам ляхнарихьанра ярхла духьну ккун.

Сафарикан мянфяаьт кадабгь

Вагъундиъди сафариз гьягьруган жвуван уьмрикан, Аллагъу Тааьлайикан фикир ап1уз ужуб мумкинвал шулу. Гьягьюрайи ярхи рьякьюь жвуван гунгьарихьан туба ап1ури, Аллагъу Тааьлайиз гьямд ап1ури духьну ккунду. Гьаз гьап1иш, Аллагъу Тааьлайи рьякьюь айирин дюаь кьабул ап1уру, зяяди вахт адап1ну ккундар. Му ляхнариз хусуси фикир тувай.

МУГЬЯММАД РАЖАБОВ

Никьягь ва т1алакь Пайгъамбарин

ﷺ суннайиинди

Пайгъамбарин ﷺ нивгьар гьягьюз фу ляхин сеbeb гьабхьну?

Пайгъамбарин ﷺ гьядисарий дупна: «Зина ап1увал футнайиз, инсанар йивну йихувализ, мархь хьтабт1увализ, берекет циб хьувализ, инсанариз аьгьдру иццрушнар арайиз гьюваллиз сеbeb шулу». Му ляхнарихьан ихь халкь уьрхбан бадали, кьуб рьякь а: сабпи рьякь диндин аьгьювалар ва иман мюгькам ап1уб; кьубпи рьякь хизан ккебгьуб.

ап1ураш».

4. Гьаму дюн'яйиъра, Аьхиратдиъра жилирна хпир чиб-чпиз кюмек шулу. Учву фикир ап1инай: эгер жилири, чав ляхниан гьюблан кьяляхь, хурагра гьязур ап1ури, ккурттарра урччури, хулан жара ляхнара ап1ури гьахьнийиш, дугьаз фукьан читинвал шуйк1ан!..

Т1алакь тувувал

Му ляхниъ саб ужуб дарубра алабхьуб мумкин ву – т1алакь тувувал.

Гьядисдиъ дупна: «Ихтияр айи

Никьягь ап1увал диндихьди аьлакьалу ляхин ву, думу аьдатарикан вуйиб дар. Ухьуз думу, сабпи нубатнаъ, Пайгъамбарин ﷺ сунна ву.

Абу Яьлайихьан дуфнайи гьядисдиъ дупна: «Никьягь ап1увал йиз сунна ву, шлиз йиз дин кьабулди вуш, думу суннайихьди гьарахри». Абу Гьурайихьан дуфнайи гьядисдиъ дупна: «Эгер учвухьна, ичв шуран хил ча к1ури, гьафиш ва учвуз думу касдин диндин тереф кьабулди вуш, тувай швушвди, дарш футна хьибди».

Аллагъу Тааьлайи инсанар жиларди ва дишагьлийирди халкь ап1увал аьхю ниьмат ву. Хпир айивал Аллагъдин аьхю ниьмат ву, ва Дугьу Кьур'андиъ, му ляхин к1ваин ап1ури, дупна: «Ичв учвкан учвуз хпар ап1увал Аллагъдин ниьматарикан ву, гьадрарихьди учвуз архаинвал бихьур».

Хизан ккебгьуваликан фу мянфяат а?

1. Ухьуз Пайгъамбари ﷺ гьапиганси, гьякьлу, дугьри веледди, чав ап1ру аьмаларинди кечмиш духьнайи абйир-бабариз мянфяаьт хуру.

2. Хпир хьайири чан фикрарра, уларин лигувалра гьярам вуйибдихьан уьххюру.

3. Чан шагьват1 гьялалвалиинди тьямин ап1уру.

Пайгъамбари ﷺ Чан насигьятдин сюгьбатнаъ, аьсгьябарихьинди илт1ик1ну, гьапну: «Ичв хпарихьди сат1и хьувалинна кмиди Аллагъдихьан ﷻ саваб гьадабгьурачва. Учвуз гунагь шулу, эгер учву гьярамвалиинди думу ляхин ап1ураш, ва саваб шулу, эгер гьялалвал'инди

ляхнарикан Аллагъдиз ﷻ варит1ан даккниб т1алакь тувувал ву». Хьа иблисдиз т1алакь тувувал варит1ан ккуниб ву, гьаци вуйиган, иблис жилирна хпир жара ап1уз чалишмиш шулу, фицики т1алакь тувувалиъ иблисдиз чаз мянфяаьт рьякьюра:

1) Т1алакь тувбалан кьяляхь, дурарихьан дишлади хизан ккебгьуз шулдар, ва гьадму вахтна шейт1нихьан лапра рьягьятди дурарихьди зинавал ап1уз гьитуз шулу.

2) Дурар хизандиз гьазанмиш ап1увалин савабнахьан шулу, хьа хизандиз гьазанмиш ап1увал ибадатваларикан ву. Гьацира жвуван хизандин ккурттар урччруган, дурариз ип1руб гьязур ап1руган ва гь.ж. хизандин ляхнариъ хпириз саваб шулу, т1алакь тувбалан кьяляхь, му ляхнихьан думу гьадат1ура.

3) Шубуб ражари т1алакь тувнушра, хьанара сат1иди яшаммиш шлу дюшюшарра шула, му ляхин гьярам ву ва зина ап1увализ барабар ву. Му ляхин хьпан кьяляхь, саспидар жюрбежюр йишварихьна гьягьюру, чпиз шубуб т1алакьдихьан хьанара сат1иди яшаммиш хьуз сеbebар агури. Дурариз ихтияр тувру ксарра шулу. Ухьуз аьгьяди ккундуки, Аллагъди гьярам гьап1уб сарихьанра гьялал ап1уз шулдар!

4) Эгер дурарин веледар ади вуш, дурариз лайикьлу фикир ва тербия тувуб лап кьит шулу, хьа абйир-бабар жагьил, диндин илим адру ксар вуш, дурари чпин гьюжатарий иштирак хьуз веледарра мажбур ап1ури шулу, амма му ляхни веледариз зарар тувру, думу Шариабтдиинди ихтияр айиб дар.

Ражабдихъна Шябандин ваз ву

Гьюрматлу ватанагълийир, азиз гьардшар ва чйир! Магъа гирами Ражабдин ваз улубкъна ва ухъура му вазли гьарури чакъан шлуганси ибадат аплуз чалишмиш шулахъа. Ухъу улихъ нумрайиъ гьапиганси, му къюб ваз ухъу Рамазандин вазлихъна гьязур аплурайидар ву. Ухъу вари думу вазлиз ккилигураха ва жвувхъан шлуганси гьаму вазар ибадатнаъ гьауз чалишмиш шулхъа.

Пайгъамбари ﷺ гьапну: «Жара вазарин улихъ Шябан вазлин заанвал имбу пайгъамбарин улихъ йиз айи заанвалсиб ву. Хъа Рамазандин вазлин заанвал Чав яратмиш гьапидарин улихъ вуйи Аллагъдин ﷻ Чан заанвалсиб ву».

Шябандин вазлиъ аплу вари уждарстар ляхнар-гьаракатар завариина гьич саб жорейин читинвал адарди удучьуру ва дурарин гьагъ 700 ражну артухъ шулу. Ари гьаддиз Шябандин вазлиъ ушв бисуб ужу ву. Шилхъан вари вазлиъ ушв бисуб шулдарш, гьит гьадму вазлин эвелиъ шубуд йигъан, вазлин гьацкъялаъ шубуд йигъан ва вазлин аьхиръ шубуд йигъан ушвар дисри. Иллагъки Шябандин вазлин 15-пи йигъан ушв бисбан дережа аьхюб ву.

Пайгъамбари ﷺ гьапиганси, Шябандин вазлин ччвур «таша'аба» кфуру гафналан арайиз дуфнайиб ву, дидин мяна «тарабгъувал» ву, гьадму вазлиъ уж'вал тарабгъуру.

Шябандин вазлиз варитан аьхю гьюрмат айи йишварикан саб - Бараатдин йишв - дахил шула. Думу 15-дилан 16-диз вуйи йишваз тьалукъ шула.

Аллагъдихъан ﷻ гуч'вал дап'ну, лазим вуйиб кфулиз адабгъури ва гунгъарихъан ярхла шули, шли Шябандин ваз адлу гьапиш, Аллагу Тааьлайи дугъан гунгъарилан хил алдабгъур ва думу сад йисандин мудатнаъ бедбахталарихъан ва узрарихъан урхюру.

Шябандин вазли артухъдиси салаватар урхуру: «Аллагъумма салли аьла Мугъяммадин ва аьла али Мугъяммадин ва саллим».

Бараатдин йишв

Шябандин вазлин 15-дилан 16-диз, саспидар йишваръ 14-дилан 15-диз кфури дупна, вуйи йишваз Бараатдин йишв кфуру. Бараат «аьлакьалу даруб», «бегемди жара дубхънайиб», кфуру мяна айи гаф ву, гьадму йишван уждар дару ляхнар-гьаракатар аплу инсанар Женнетдихъан ярхла аплуру, хъа уждар ляхнар-гьаракатар гьахру ксар - Жегъен-

немдихъан.

Гьаддиз дупнайиганси, гьадму йишван, диндиз кьаршуди вуйидарин, къаст айидарин, арагъ-чяхир убхърударин, багахълуйирихъди вуйи аьлакьйир дучьоргънайидарин, чпин абийр-бабарихъ хъебехърударин, къапшавал аплударин, такабур ксарин ва футнакрарин ктарди, вари имбу инсанарин гунгъар аьфв аплуру.

Ари гьаддиз гьадму йишв Аллагу Тааьла кьваин аплури, къулгъйир-дюьйир урхури адапуб ужу ву. Гьаддиз дупнайиганси, дюьйир къабул аплу хъуб йишв а: Жвуми йишв, Мугъяррамдин 10-пи йишв, Шябандин 15-пи йишв, Къурбан-машкквран ва Ушварин машкквран улихъна вуйи йишвар. Бараатдин йишван шубуб ражну «Ясин» сура урхуру: сабпи ражну уьмур ярхи хъуб метлебан ният ади, къюбпи ражну - балйир-къазйирихъан урхювал ккун аплури ва шубубпи раж-

ну - жувлар артухъ аплувал ккун аплури. Гьарсаб ражну «Ясин» урхбалан къяляхъ, исихъ улупнайи дюаъ урхуру:

Бараатдин йишван ясиндин къяляхъ урху дюаъ

«Бисмиллагъи ррягъмани ррягъим. Аллагъумма, я залманни ва ла юмманну аьлайги, я заль жалали валь икрами, я зат'главли валь инаьми, ла илагъа илла анта загъра лажина ва жарал мустажирина ва аманал хаифина.

Аллагъумма ин кунта катаптани (катаптана) индака фи уммил китаби ша-къийан (ашкъия), ав магъруман (магърумнина), ав мат'рудан (мат'рудина), ав мукътарран аьлайга (аьлайна) фи рриз-къи фамгъу Аллагъумма бифазлика ша-къавати (шакъаватана) ва гьирмани (гьирманана), ва т'арди (т'ардана), ва икътара ризки (ризкъана), ваасбитни (ваасбитна) ьндака фи уммил китаби саидан (суадаи) марзукъан (марзукьина) муваффакъан (муваффакъина) лилхайрати, фаиннака къулта ва къавлукал гьагъу фи китаби-кал мунзали аьла лисани набиййикал мурсали ямгъу ллагъу ма яшау, ва юсбиту, ва индагъу уммул китаби. Илагъи (илагъана) биттажаллиял аьзами фи лайлати ннисфи мин шаьбанал мукаррамиллати юфракъу фигъа куллу амрин гьаким, ва юбраму ан такшифа аьнни (аьнна) минал балаи ма аьламу (наьламу), ва ма ла аьламу (наьламу), ва ма анта бигъи аьламу, иннака антал аьззул акрам. Ва салла ллагъу аьла саййиддина Мугъяммадин ва алигъи ва сагъбигъи ва саллам».

«МУСУРМНАРИН МАШКВРАР, ГИРАМИ
ЙИГЪАР ВА ЙИШВАР»
КФУРУ КИТАБДИАН

Майтиин гьудган алапбакан

Пайгъамбарин ﷺ гьадисдиъ дупна: «Адам пайгъамбар гьалин кушар алир, ягъли жандинур гьахъну. Дугъан кечмиш шлу вахт багахъ гьабхьиган, малаикари саб уткан ний тувру мутму ва женнетдиан кафан хъади гьафну. Адам пайгъамбар кечмиш гьахьиган, дурари думу шубуб ражари штухъди ва саб сябуниз ухшар мутмуийхъди жиклуру, хъа шубубпи ражари жиклуруган, саб ицци ний тувру мутмура каплуру. Шубуб жар кафан иливуру, гьудган алаплуру, накъв йибккуру ва малаикари Адам пайгъамбарин веледариз кфуру: «Гьаму рякъ учвуз ва ичв къяляхъ вуйидариз улупнайиб ву». Гьаму гьадисдиан ухъуз мялум шулаки: «Кечмиш духънайир жиклуб, кафан иливуб, гьудган алапуб, накъвдик фаркъат аплуб - мурар вари улихъ вахтарианмина шариаьтдиъ айидар ву.

РАШИД АЛИМУРАДОВ

Жаназа гьудгниз ургуб шарт, урху а:

1. **Ният.** Сабпи ражари «Аллагу акбар» кфуру вахтна ният аплуб. Ният аплуган, дугъан ччвур пуб важиб дар, гьаму майтиин, ясана имамди шлин гьудган алаплуруш, гьадгъуин гьапишра, ч'яаьн шулу. Хъа эгер мисалназ ухъу кечмиш духънайир тьийин дап'ну, дугъан ччвур кфураш ва ччвурнаъ ухъу гьалат' гьахъиш, гьудган бат'ил шула. Мисалназ, эгер кечмиш духънайир Зайд вуди, уву Уьмар гьапиш, хай шулдар. Эгер гизаф майтар хъади вуш, дурариина варидарина сат'иди ният гьапишра ч'яаьн шула.

2. **Юкьуб такбир урхуб.** Эгер хъуб, ясана йирхъуб такбир гьурхиш, гьудган бат'ил шлу аьгъдарди гьабхъиш, дици вуйиган думу гьулган бат'ил шулдар. Эгер имамди хъуб такбир гьурхиш, дугъахъди хъайидари я салам тувну ктуч'уру, ясана имамди салам тувайиз ккилигуру, ва гьамци имамдиз ккилигури гьузуб ужу ву.

3. **Салам тувуб.**

Имбу гьудгнаригъси душваъра аьхиръ салам тувру.

4. **Сура «аль-Фатигъа» урхуру.** Эгер «Фатигъа» урхуз аьгъдарш, дидин ерина жара аятар урхуру, жара аятарра аьгъдарш, «Фатигъа» урху вахтна дугъужвну гьузру. Хъа сура «Фатигъа» сабпи ражари такбир урхбалан къяляхъ урхуру.

Абу Умаатдихъан дуфна: «Сабпи такбирин къяляхъ сура «аль-Фатигъа» урхуб суннат ву». Хъа имам Нававийи «Фатигъа» сура сабпи такбирин къяляхъ даршра урхуз хай шулу кфура. Амма жара урхрудар, мисалназ, къюбпи такбирин къялахъ салават урхуб ва шубубпудин къялахъ дуаъ урхуб - дурар жара йишв'ин урхуз хай шулдар, анжагъ чпин улупнайи йишв'интан.

5. **Къюбпи такбирин къяляхъ Пайгъамбариина ﷺ салават урхуб.** Салават урхбан варитан циб гьамциб ву.

اللهم صل على محمد

«Аллагъумма сали аьла Мугъяммад». Атагъиятдихъ ухъу ухру сала-

ват «камасалайтара» хъади сат'иди урхуб афзал ву.

6) **Шубубпи такбирин къяляхъ майтиз дюаъ аплуб.**

Гьадисдиъ дупна: «Жаназайиин гьудган алапруган дугъаз ихласвалиинди дюаъ урхай.

7) **Жаназа гьудган дугъужвну аплуб, эгер дугъужвуз шулуш.**

Такбирар ягъалди урхуру ва гьацира салам тувруганра ягъалди урхуру, хъа имбу урхрудар «аль-Фатигъа», «салават», «дюаъ» жвувакди урхуру.

Гьацира «Фатигъайин» улихъ «ауъзу» пуб суннат ву, хъа «важжагъу» урхуб суннат шуладар. Шубубпи такбирин къялахъ дюаъ урхуру, ва думу урхуру дюьйирра гьадисаръ ва китабаръ гьар жорейин улупна. Имам Муслимди чан китабдиъ Пайгъамбарихъан ﷺ вуйи гьаму дюаъ улупна: «Аллагъуммагъфир лагу варгъямгъу ваьфъ аьнгъу ва аьфигъи ва акрим нузулагъу ва вассиъ мудхалагъу вагъсилгъу бильмай ва ссалжи вальбарди ва накъигъи миналь хат'ая кама юнакъу ссавбуль аьъязу мина дданаси ва абдилгъу даран хайран мин даригъи ва агълан хайран мин агълигъи ва завжан хайран мин завжигъи ва адхилгъуль жанната ва аьвизгъу мин аьзабилъ къабри ва фитнатигъи ва мин аьзаби ннари».

Къфир касдиз, чан гунгъарин аьфв аплри, ясана женнет къисмат аплри кфури дюаъ аплуб гьарам ву.

Эгер кечмиш духънайир биц'ир вуш, балигъ хъайиз гьаму дуаъ урхуру. «Аллагъуммажаьлгъу фаратан лиабвайигъи ва салафан ва зухран ваиззатан ваьтибаран ва шафияьн ва сакьил бигъи мавазинагъума ва афригъ ссабра аьла къулубигъима».

8. Юкьубпи такбирин къялахъ гьаму дюаъ урхуру.

اللهم لا تحرمنا أجره ولا تفتنا بعده واغفر لنا وله

«Аллагъума ла тагъримна ажрагъу ва ла тафтина баъдагъу вагъфир лана ва лагъу».

Гьюрматлу гьардшар, гьаму улупнайи дюьйир, кечмиш духънайир фуж вуш дилигну, гьаддиан дигиш шулу. Мисланаз жилижви вуш, дюаъра жилариз урхубси дурхну ккунду. Эгер ухъу жилирихъан дюаъ урхураш «Аллагъуммагъфир лагу варгъямгъу» кфуру, хъа дишагълийихъан вуш, «Аллагъуммагъфир лагъа варгъямгъа».

Гьит Аллагу Тааьлайи ухъуз ихъ кечмиш гьахъидар Шариаьтдиъ улупнайиганси фаркъат аплуз ва кечмиш гьахъирихъди аьлакьалу халкъдин арайиъ айи диндиз гьаршу аьдатар дирчуз кюмек туври

(«Тугъфатуль мугътаж бишаргъи мингъаж». Ибн Гьаьжар Гьайтами).

Аба-бабаз гьюрмат аплури, увуз ахират ккабалг

Абйир-бабарихна вуйи буржарикан, дурарихна гьюрмат дубхьну ккуниваликан гирами Кьур'андиь ва гьядисариь гизаф дупна. Аллагуь Тааьлайи дурариз наразивал улупури, дурарин терефназди «уф» клуриькан пуз ихтияр туврадар. Гьацира Пайгь-амбарин гьядисдиь дупнаки, жвуван гьудган вахтнининди аплуб ва Аллагуь Тааьлайин рякьюь гьазаватдин кьяляхь варитан ужудар ляхнарикан абйир-бабарихна ужудар аьлакьйир хьуб ву.

Ухьу гьаму ляхнин ва дидин жаваб-дарвалин ужуди гьаври хьпан бадали, сар гьякьлу касдихьди гьабхьи гьядиса ктибгидихьа.

Саб ражари гьяз ккудукьибалан кьяляхь, адлу аьлим Малик ибн Динариз нивкьукди гьамциб сес гьеебхьну: «Я Малик! Абдуррагьман ибн Мугьяммад клуру касдин гьяз кьабул гьапундар ва дугьан гунгьаринра аьфв дапнадар» Му нивкь гьабкьган, мюгьгал гьабхьи Маликди гьациб чьвур али кас агуз хьюгьзу. Дугьган аьгью аплури, гьерхри, Маликдиз думу гьидихьну, ва думу мистан сабуну терефнаь Кьур'ан урхуради рякьюру. Думу касдиз Малик гьяркьюбси, дугьу гьапи: «Аллагуь Тааьлайи йиз

гьяз кьабул гьапундар ва гунгьаринра аьфв дапнадар пуз дупнайир вуна?» Маликди, мюгьгал духьну, гьапи: «Му ляхникан увуз хабар аш, уву гьякьлу ксарикан вушалва. Дици вуш, гьаз Аллагуь Тааьлайи увуз аьфв гьапундар? Фу аьхю гунагь гьапунва?» Абдуррагьман-ди гьапи: «Сакьюдар йисар улихь, узу диндихьан ярхла кас вуйза. Фтиканка аьгьдрур ва гунгьар аплуру вуйза. Рамазандин вазлин эввелиь узу лапра пиян духьну, хулаз гьафундарза. Йиз адаш узугуз удучьвну, йиз адашдиз, саб кючейигь узугуз дахьнади гьяркьну. Дугьу, узугуз хулаз хьади гьязгьюз клури, уягь аплуз хьюгьну, хьа узугуз дугьахьди кчьихуз хьюгьза. Узугуз гьапраш аьгьдарди, адашин машиназ гьибунза, ва гьаддиан дугьан сабуну ул сакьур гьабхьну. Гьадму вахтна адаши уз'ин нянят алапну. Хьайигьган, йиз гьапу ляхнихьан шьвумал гьахьри, туба дапну, сарун гьичра арагь дурубхьарза клури, гаф тувунза. Гьадму йигьланмина гунгьарихьан ярхла духьну, Аллагуь Тааьлайиз ибадат аплуз хьюгьза. Амма йиз адаши увуз му ляхин бахиш гьапундар. Гьарйисан узугуз гьязгьюз гьабгьюрорайи каравандихьди мина гьюри шулаз, гьарйисан гьяз тамам аплураза. Гьарйисан ишури Аллагуь Тааьлайикан аьфв аплуб ккун аплураза. Ва гьарйисан гьаму увусир сар гьякьлу кас дупну, Аллагуь Тааьлайи йиз гунгьарин аьфв гьапундар клури, нивкь гьабкьюнчуз клуру хабар туври гьюра».

Абдуррагьмандихьди гафар аплалан кьяляхь, Маликдиз дугьан адаш айи йишваз гьязгьюз ккун гьабхьи. Дугьу думу дагну, чан бализ аьфв аплин пидиза клури, нянт гьапну. Малик Абдуррагьмандин адаш яшамиш шулайи шагьриз гьафи. Душваь инсанарихьан гьерхри, дугьаз Абдуррагьмандин адаш Мугьяммад гьидихьну.

Мугьяммаддиз му аьлим Малик ибн Динарикан гизаф деебхьнайи. Дугьу хьалижв утканди кьабул дапну, уву гьапи фу вушра тамам аплураза гьапи. Маликди дугьхьан гьерху: «Фикир аплин, Гьиямат йигь улубкьган, яв бай Абдуррагьман жегьеннемдиз гьаьрайиваликан. Увуз яв бай жегьеннемдиз гьаьри гьяркьган, фици шул? Увуз думу читинваларикан азад аплуз ккун хьибдарин хьа?» Маликди клураи гафарин гьаври гьабхьи, Мугьяммаддиди гьапи: «Узугуз дугьаз аьфв аплувалин уву шагьид вува».

Мугьяммаддикан мициб жаваб гьадабгьну, Малик дугьан балихьна му шаду хабар рубкьюз гьялак гьабхьи. Малик хьуркьган, Абдуррагьман лап читин гьялнаь, кечмиш хьуз багахь духьгайиганси айи. Маликдин кьяляхьди дугьан адашра гьафи. Бай кечмиш шулайи гьялнаь гьяркьган, дугьу Маликдиз гьапи: «Дугьаз шагьадат урх йип». Маликди ис алахьну, Абдуррагьмандиз шагьадат урх, гьапи, амма дугьхьан текрар аплуз гьабхьдар. Дугьу чан адашиз гьапи: «Адаш, адабт! Йиз

ул, гьаму дюн'ийилан узугуз марщиди гьязгьбан бадали» Адаши гьапи: «Ваь, йиз бай, думу ляхин узугуз аплударза. Узугуз аьфв гьапунза ва ув'ин разидира вуза. Гьит Аллагуь Тааьлару ув'ин рази ишри» Му гафар гьеерхьган, Абдуррагьманди шагьадат гьурху. Мугьган гьял циб ужу гьабхьганси гьабкьган, Маликди дугьхьан гьерху: «Гьял фици вува?» Абдуррагьманди шули-даршули гьапи: «Гьамусдизкьан узугуз саб чуру суратнан малаик дугьужьнайи. Дугьан хилиь саб аьжайиб яракь айи ва узугуз клури: «Яв адаш ув'ин разиди дар. Гьаци вуйиган, узугуз гьамдихьди уву урчьвур, яв рюгь адабгьидиза». Хьа адаши увуз аьфв гьапунган, Аллагуь Тааьлайира аьфв гьапну ва дугьахьна малаикра саб утканди гьафну». Гьаму гафар дупну, Абдуррагьман Ахиратдиз гьушну.

Лигаичва, гьюрматлу мусурман гьардшар ва чьир, фукьан гьаму касди тубара дапну, Аллагуь Тааьлайиз ибадат аплури гьухьнушра, гьеле адаши аьфв дарапидикан гьагьди, Аллагуь дугьаз аьфв гьапундар. Му ляхнарикан ухьу фикир дапну ккунду. Ухьу фукьадар ужувлан ляхнар гьапишра, эгер аба-бабахьна гьюрмат адарш, дурариз гьиран ктапшуруш, ужувлан ляхнарикхьан вуйи саваб батил хьуз мумкин ву.

МУХТАРАБГЪМАД МЯГЪЯММАДОВ

ХУСУСИ ФИКРАП

Бабкан гьабхьи йигь кьайд аплури...

1 « Пьамд ибшри Аллагуь Тааьлайиз, гизафдари тьагьрувал дарапиди, му суалариз жавабар тувну, чухсагьул чпиз. Магьа дурарин саспи жавабар ичв фикриз тувраза.

Аьгьмад: «Ихь аьхю абйирин мициб аьдат наьнан шулухьа, дурари бабкан гьабхьи йигь кьайд аплури гьабхьндар аьхир, думуган тортарра ади гьабхьндар»)).

Амина: «Я Аллагуь! Учьуз сарун мутан гьарйи жара читинвалар, суалар адарнучьуз дарш?»

Мугьяммадзакир Муслимов: «Сабпи ражари му ляхнар аплуз хьюгьдар Германиян агьлуийр ву. Думуган тортнин саб шам иливуйи, хьа гьамус инсандин шьвуд йис вуш, гьадмукьан иливур. Ва гьадму саб шамди дугьан уьмур, кьувват улупура».

Мугьяммад Каримов: «Дидин мяна гьаму шамар фици ургуруш, ари уьмурра гьаци гьабгьюрорайиб улупура».

Ансар Рамазанов: «Якьинди пуз шулуки, мусурманарин, ихь аьхю абйирин му ляхнарикхьна саб аьлакьа ади гьабхьндар, гьаз гьапиш ихь абйирихьан ухьухьна думу аьдат дупнадар. Хьа диндикан клуруш, диндиь думу гьичра айиб дар. Гьаму зиьхь дупнайибдиан аьгью шулуки, му ляхин ухьухьна жара йишварин дупнайиб ву, ихь абйирихьан ваь. XIII-пи аьсриь немцарин крестьянарин бицидар бабкан гьабхьи йигь кьайд аплури аьдат ади гьабхьну. Гьачининган мя-

лийир аплури, бицир нивк'ан уягь аплури ва дугьахьна шамарра алди торт, пирог хьади гьюйи. Амма пирог иплури гьабхьндар, душв'ин али шамар ургубкьан, жарадар иливур и ва гьаци хьабхьдизкьан гьабгьри гьабхьну. Хьа хьабхьган, бицири уф дапну, дурар ктушвури ва гьаддихьди сабси чан саб метлебра кьвакна бисури гьабхьну. Думу метлеб тамам хьпан бадали, гьич сарикнара дупну ккундайи ва саб йишванди вари шамар ктушвну ккундиди. Хьасин пирог, ясана торт варидариз пай аплури гьабхьну. Дурарин магьа гьамциб аьдат ади гьабхьну. Ва ява-явашди ари гьамцдар аьдатар ухьухьнара хьуркьну».

Татьяна: «Бабкан гьабхьи йигь кьайд аплури, тортнин шамар иливур лап улихьдин вахтарин аьдат ву. Фрециян вазлин ва хьорчвалин агьа вуйич клуру Артемидаин храмдиз дугьан бабкан гьабхьи йигьган йичькван вуйи пирог, зин шамарра иливну, хури гьабхьну.

Дурарин гьациб аьдат ади гьабхьну, ва гьадму йигьган чшин «диндин» терефра варитан заан дережайиь шулич, клури гьабхьну. Бабкан гьабхьи йигь кьайд аплураири шьвуд йис вуш, гьадмукьан шамарра диври гьабхьну».

Камисат: «Гьамус думу ляхин бицидарин разивал бадали аплураириь ву аьхир. Ухьу торт дивну, свечийр иливну клури, ухькан язгьчникар шуладарки».

Шамиль Мягьяммадов: «Хьа думу ухьуз ихтияр айи лях-

хин дар, Камисат. Гьаз ухьу жара динарин агьлуийрин аьдатарихьди гьязгьюру?! Фу бадали?».

Камисат: «Узугуз ва йиз веледар мусурманар вуча ва мицдар аьдатари учу гьязкь рякьлан гьичра улдугуз гьитур клури, фикир дариз».

Шамиль Мягьяммадов: «Ухьу фунуб вушра аьдат аплуран, сабпи нубатнаан думу наьнан арайиз дупнайиб вуш, дилигну ккунду. Эгер думу циз гьуллугь аплураириьнамина дупнайиб вуш, мусурман касди думу дибисну ккундар, аьхир. Дидхьан ярхла духьну ккунду»

Камисат: «Эгер дици вари хьайи-хьайиси аплуруш, нефес хьабгьюзкьан даршул».

Рамиль: «Камисат, яв фикрихьди вари дарза. Нефес хьабгьюз ухьуз манигьвал аплуру фуклар адар. Хьа ухьу, марщиди гьава гьитну, папрусин гьава хьтлюкьюрорайидарикан шулахьа».

Гьябиба: «Камисат, узугуз якьинди аьгьязуз, увуз яв хизанарра хьади женнетдиь хьуз ккуниб. Варидариз гьаци ккунду. Женнет думу гьаргандиз вуйи хал ву. Гьаму дюн'ийин хал дивбан бадали, инсанди фукьан зегьмет зигура? Хьа Ахи-

бадали аплуб дюз дар. Яв фициб нянт гьабхьишра, эгер хай шлуб дарш, дидхьан ярхла духьну ккунду. Шадвал хай шлу жорейинди хьапну ккунду!»

Гьябиба: «Гьарсаб жьуми йигь ухьуз машквар ву. Магьа учьуз веледар, бицидар рази ктауз машквар»

Патимат Гьямзатова: «Гьамциб темайикан улхбан чухсагьул. Узугуз улихьган, веледар рази ктаурза клури, гьамцдар аплури шуьза. Хьа гьамус магьа аьгью дубхьназуз, ва сарун мицдар ляхнар аплударза. Гьит Аллагуь Тааьла учькан рази ишри! Амин!».

Магьа узугуз туву суалнаан гьамцдар жавабар арайиз гьафну. Му жавабарин натижа адабгьури, гьамци пуз шулу: мусурман касдиз жара конфессийрин аьдатар дисуз хай шулар. Гьарсаб диндин чан хусу-сивалар а.

Сакьюдар гафар шамариз уф аплувалариканра пидихьа. Йиз фикриан, му темайикан аьхю макьала дибикну ккунду. Хьа жикьиди клуруш, думу ляхин диндиь айиб дар.

Гьаци вуйиган, гьюрматлу мусурманар, ухьу ихь дин марщиди гьитну ккунду ва гьаци марщиди ихь насларихьнара рубкьну ккун. Гьачай ихь веледар Ислам диндин рякьюь гьитну, дурариз ужуб тербия тувхьа. Гьит ухьуз Аллагуь кьомек ишри.

АБДУЛЛА-ГЪЯЖИ МЯГЪЯММАДОВ

Аллагъдин ﷺ рягъматдикан умуд мақадабтлан

Пайгъамбарин ﷺ заан суннатарикан саб Дугъу инсанариз Аллагъу Тааъла ккун аплуз улупивал ву. Аллагъди ﷻ чакъна вуйи рякъ саризра хъякъ-надар! Гунагъкар, зина аплур, арагъ убхърур, члуру ляхнар аплур – мурариз варидариз Аллагъу Тааълайихъна вуйи ракнар ачухъди ву. Пайгъамбари ﷺ гъеле чакан гунгъар ктучвурдаршра, учв гунгъарихъан дюрхнайир вушра, гъарйигъан туба аплури гъахъну. Хъа гунагъ аплувал, гъалатлар ктучвувал инсандиз улупнайи хусуси ляхнар ву.

Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ дупна: «Адам пайгъамбарин вари веледарикан гъалатлар ктучвур, хъа дурарикан варитлан заан вуйидар туба аплурдар ву» (Тирмизи, Ибн Мажагъ). Гъалатлар ктучвувал инсандиз хас лишан ву. Гъарсар касдиъ чаз улупнайи инстинкт, шагъват, хасият а. Ухъу жорбежор читинвалар, гунгъар гизаф айи дюн'яйиъ яшамаш шулахъа. Амма му ляхнар из дилигди, ухъу Аллагъу Тааълайихъна вуйи рякъар ачмишди ву, думуганна гъайри, Аллагъу Тааълайиз туба аплу гунагъкар ккунидар ву. Пайгъамбари ﷺ туба аплури ва асгъабариз клури гъахъну: «Узу йигъан 70 ражари истигъфар урхурза», яни 70 ражари туба аплурза (Бухари). Саб мажлисдиъ асгъабариз фици Пайгъамбари ﷺ 100 ражари истигъфар гъурхнуш, гъякъну. Дугъу ﷻ гъашну: «Туба аплинай ва Аллагъу Тааълайикан афв апуб ккун аплинай, узу йигъан 100 ражари туба хураза» (Муслим). Инсанди чан ва Аллагъу Тааълайин арайиъ айи алакъа агъю дапну ккунду. Ва думу алакъа ижмиди убхъюз чалишмиш духъну ккунду. Аллагъу Тааълайи, ярхла духънайи лукъарихъна, гизаф гунагъ аплурдарихъна илтгилури, Пайгъамбарихъанмина ﷺ дупна (мяна): «Йип, я Мугъаммад, исраф аплури (гунгъар аплури), жуваз зарар туву Йиз лукъариз: «Аллагъдин

ﷻ рягъмлуваликан умуд мақадабтланай. Дугъриданна, Аллагъу Тааълайи гунгъарин афв аплуру, Думу афв аплур, Рягъмлуру ву» (сура Аз-Зумар, аят 53).

Му аятдиъ Аллагъу Тааълайи гунгъар гъапдари теклиф аплура тубайихъна, Думу афв аплур ву. Инсан гунагъ аплури Аллагъу Тааълайихъна багахъ шулу. Хъа фици, клури суал арайиз гъюру. Ухъу зихъ гъапиганси, гунагъ аплувал гъарсар касдик кайиб ву, думу, ухъу ккундушра-

ккундашра, ктучвурбура ву. Хъа гъадму гунагънан къяляхъ къваантлан туба аплу ксар Аллагъу Тааълайиз ккунидар шулу. Хъа гъамус гунагъ аплурдар Аллагъдихъна ﷻ багахъ шулу клури, ухъу гунгъарин духъну ккундар гъа. Дурар ухъу ккундушра-ккундашра ухъкан ктучвур, хъа ухъин алиб гъарйигъан жувкан ктучвур гъалатларин, гунгъарин афв ккун апуб ву. «Магъа туба аплурза, амма хъанара гунгъар ктучвур» клури, инсанди фикир апуб мумкин ву. Хъа му варитлан читин гъял шулу. Гъаз гъапиш, думу вахтна шейтнин инсандихъди тамшйир аплуру ва шлубкъан думу касдин Аллагъу Тааълайин рягъматдикан умуд кдабтлуз чалишмиш шулу. Думу шейтнин метлеб ву. Ухъу саб ляхнин гъаври духъну ккунду: фукъан гунгъар ктучвур, эгер ухъу туба аплуруш, Аллагъу Тааъла дурарин афв аплуз гъазурди ву. Му инсандина гунгъарин кчлхувалик мисал шула. Инсанди гунгъар аплуру ва хъанара дишлади туба аплуру. Гъамциб жорейинди

чалишмиш шули инсанди гизафси туба аплуру ва Аллагъу Тааълайи дугъан афв-вра аплуру, иншаАллагъ.

Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ дупна: «Лукру гунагъ дапну, туба гъапган, Аллагъу Тааълайи клуру: «Йиз лукру чан Агъа айивал агъю гъаплу. Думу гунгъарин афв аплур ва азаб тувру ву».

«Гунгъарин афв аплур ва азаб тувру, Узу Йиз лукран гунгъарин афв

умуд кимдуган, сарун узу гъамушвахъ кечмиш шул, клури, хъанара гъадму гъарикна дугну, дусру, ва гъаци дугъин нивк алабхъуру. Нивк'ан уягъ гъахъиган, дугъаз чан гъайван рякъюру ва дидин багахъ иплуру, убхъуз шидра хъади шулу. Думу кас лап шад гъахъи ва разивалиан гъарай гъаплу: «Я йиз Аллагъ, гъамд ибшри Увуз. Узу яв агъа вуза, Уву йиз лук» (Муслим). Чан разивалиан дугъан ушвиан удучвур гафарид гъамциб гъалат гъабхъу. Аллагъу Тааъла туба аплу касдикан, гъаму чан гъайван гъибихъу кастан, хъанара артухъ разиди шулу. Аллагъдиз ﷻ туба аплурдар ккунидар ву.

Ав, саспи дюшюшарид инсанди чаз себебар агури, чан гъалатлар къабул аплурдар. Дици духъну ккундар. Жувкан гъалат ктучвиган, думу къабул дапну, гъаму ляхин ктучвунзукан клури, дупну ккунду.

Инсанди тмуну касдин терефназди гъалат ктучвиган, дугъкан афв ккун дапну ккунду, хъа гунгъар ктучвиган, дупну ккунду: «Я йиз Аллагъ ﷻ, афв апин, я йиз Аллагъ ﷻ. Узу Яв улихъ туба аплураза ва Увухъна илтгилураза». Инсанди чан гъалатлар къабул аплуру, хъа Аллагъу Тааълайиз дицдар луклар ккунди шулу.

Эгер шлизкда къваантлан туба аплуз, ужуб рякъюз илтгилуз ккундуш, ухъу дугъаз гъамци пидихъа: «Йжми ният апин, тамамди жандак жибк (гъусул) гъуднин жик, гъудган апин ва гунгъарихъан, дурарин зарарнахъан гуч апин. Дурарихъан ярхла хъуз ижми ният апин. Пайгъамбари ﷺ дупна: «Швумалвал - думу туба аплувал ву» (Ибн Мажагъ).

Аллагъу Тааълайи дупна: «Йип (я Мугъаммад!): «Эгер учвуз Аллагъ ﷻ ккундуш, узухъди гъачай, думуган Аллагъди ﷻ учву ккун аплу ва ичв гунгъарин афв аплу, дугъриданна Аллагъ ﷻ Афв аплур ву» (сура «Алю Имран», аят 31).

Гъит Аллагъу Тааълайи ухъу туба аплуз, гунгъарихъан швумалвал зигуз кюек туври. Ухъу агъяди ва агъдарди ктучвур гунгъарин Аллагъди ﷻ ухъу афв аплури.

АНСАР РАМАЗАНОВ

ФИКИР ТУВ

Никягъ ва тлалакъ Пайгъамбарин ﷺ суннайинди

3 « Тлалакъ тувувалин сабра дару сеbeb

Никягъ аплу вахт, аьдат вуди, дишагълийин вартлан утканвал, гурчегвал айи вахт ву. Амма сациб вахталан, думу дада гъахъихъан, дугъан утканвал циб шулу, ва хпириз гъаму вахтна тлалакъ тувру дюшюшарра шулу. Амма тлалакъ тувувалин фикир кади, Пайгъамбарин ﷺ улариан нивгъар гъушнйи.

Сад йигъан, Пайгъамбарихъна ﷻ сар дишагъли дугну, гъапнийи: «Я Аллагъди Гъанайир, швуваз гъягъруган, узу жигилди, утканди, девлетлуди вуйза. Амма йисар гъягъюри, йиз утканвал циб гъабхъну, багахълуийр ярхла гъахъну, девлетра имдар, ва гъаму ляхнар сеbeb вуди, йиз жилири узуз тлалакъ тувну. Дугъкан узуз веледар азуз, эгер узу дурар дугъахъди гъитиш, узу фукъара дарди гъузразу, хъа узухъди гъитиш – дурар гашвалихъ хъиди». Дугъахъ хъпехърайи Пайгъамбарин ﷻ улариан нивгъар гъягъюз хъюгъю. Думу саб къадар вахтна фукъара пуз даршули гъузнийи.

Хпире веледар гъапган, дугъан утканвал имишра, жилир, хизан гатлабхъну, жарарихъна гъягъюри шулу. Гъаз? Эгер увхъан хъанара хпир аплуз шулуш, апин, амма яв хпир ва веледар ярхла мапан. Саб гъякълу сеbeb адарди тлалакъ тувувал гъарам ву. Саспи алимари му ляхин карагъат ву клура, хъа саспидари – гъарам. Му ляхин апбиинди вари гъизигу зегъмет батил аплурава. Ислам диндиъ му ляхин гунагъ ву.

Гъацира тлалакъ тувувализ сеbeb вуди шулу дишагълийи гъарган чан жилириз «узуз тлалакъ тув!»», «узхъан жара йихъ!» клури хъувал – гъамци дугъу чан жилириан му гафар гужниинди уьчюгъюру. Хъасин думу ляхнин гъайифар зигуру. Тирмизийихъан дугънайи гъядисдиъ дупна: «Саб сеbeb адарди жилирикан тлалакъ ккун аплу хпириз Женнетдин нийкъан кубкидар». Эгер жилири дугъаз иплуру, алабхъруб, дахъуз йишв тувурдарш, думу жара ляхин ву. Амма саб сеbeb адарди тлалакъ ккун аплувал гъарам ву.

Тлалакъ фици тувуш, ужу ву?

Эгер сатиди яшамаш хъуз шуладарш ва тлалакъ тувувалтлан жара рякъ фукъара адарш, тлалакъ тувруган, гъамци апуб ужу ву:

1) Тлалакъ, хпир палтарикан духъну адру ва сатли хъубра адру вахтна тувуб.

2) Шубуб тлалакъ дишлади тувувуб, сабан саб тувуб. Эгер шубуб тлалакъ дишлади тувуш, жилирихъан, думу жарариз душну, дурар сатли духъну, гъадгъахъан жара дархъидикъан гагъди, думу къяляхъ хуз шулдар. Хъа саб тлалакъ тувуш, иддайин вахт имиди дугъхъан думу къяляхъ аплуз шулу, иддайин къяляхъ думу азад дишагъли шулу, чаз ккундуш, жарариз гъягъюз шулу, ккундуш - хъанара гъадгъаз гъягъюз.

3) Тлалакъ тувруган, гъюжатар апуб, чпи-чпиз лазим дару гафар апуб, чпин арайиъ гъабхъиб ачмиш апуб лайикъ дар ва саб фукла пешкеши тувуб ужу ву.

4) Эгер веледар ади вуш, сабпи нубатнаъ гъадариз лигуб лазим ву.

Ужу хъибди, эгер гъаму суаларин гъякънаан агъю ксарихъан, имама-рихъан гъерхиш. Хизан ккебгъруган, ухъу имамдихъна гъягъюрухъа, ва хизан ккадабхъруганра гъадгъахъна гъягъюб ужу ву.

Гунгъар дархъбан бадали, ялгъузди айи ксариз хизан ккебгъуз кюек дапну ккунду. Жилари чпиз агуру, хъа дишагълийири чпиз жилар агуравализ ухъухъ ужуйи лигурдар. Дурар гъякъ дар! Исламдиъ, жиларизси, дишагълийиризира чаз уьмрин юлдаш ктагъуз ихтияр а. Амма аплу ляхнар вари Шариаьтдиинди дапну ккунду.

Гъацира абйир-бабариз пуз ккундузуз: фицдар вушра аьдатариз лигури, ичв веледарин хизан ккебгъуз къан мапанай - эгер дурари зина гъапниш, гунагънан тахсиркар учвур хъидичва, фицики му ичв веледарин улихъ вуйи жуван фарзар тамам дарапувалиан шулайиб ву.

АГЪМАДГЪАЖИ КЪУРБААНОВ

Таниш дару касдин кюмек

Гизафдар шубари, уjur касдиз швуваз душну, ккунирхъди уьмур хъапри, веледариз тербия туври хъуз метлебар дивру. Хъа кьор чиб-чпис ккун духънайи ксар гюрюшмиш шлуган, гъарури учв ужуди, утканди, марциди улупуз чалишмиш шулу, яни жвув ккун шлуганси.

Сабпи ражари чиб-чпихъан нач хъади шулу, хъа яваш-яващди начра имдар шулу. Сациб вахтанлан дурариз чпи сарун гъичра жара апузкъан даршлударси рякъюру. Амма, дурари чпин ревност улупуз хъюгъан, ари гъадмуган яваш-яващди аьлакыйира дигиш хъуз хъюгъру, ва гъаддихъди сабси дурарикан шлин фициб хасият вушра арайиз удубчъуру.

Хъа йиз уьмрий циб жараси гъабхъну. Узун ккун духънайири йиз терефназди ревност улупруган, къабул шуйиз. Гъатта саспи дюшюшарий дугъу ревновать апри кюри, гъаддиз себбарра улупарза кюруганси шуйиз. Дугъаз узу лап ижмиди ккунду ва, гъаддиз, ревностра а, кюри хиял шуйиз.

Саб ражари, узун ккун духънайи бай Рашидли, дарсарин къяляхъ узу хулаз хъади гъягъюрза кюри, гъафи, ва узура рази гъабхъиза. Йиз хуларихъна гъафиган, дугъу гъудгнин вахт дубхъна, яв хулаз гъудган апуз хай шуйкъан, гъапи, гъеле дугъаз йиз хулаз абийр-бабар адрубра аьгъяшра. Дугъан суалнаан гучи гъабхъунзуз: Белки саб дупну абийр-бабар ляхниан гъафиш, гъапур кюри. Амма йиз ккунир-из «ваъ» пуз гъабхъундарзухъан.

Хулазди дугъу, гъудгнин дижикъну, Рашид гъудгник кучъу, хъа узу думу вахтна ца апру хулазди душну, чай гъазур апуз хъюгъза. Гъадму вахтна ракар шли-вуш арццрайигансиб сес гъабхъи. Узу, гучи гъабхъири, дишлади Рашид саб йишвахъинди жин апуз гъялак гъабхъиза, амма дугъу узу кюруб чаз дерехърайиганси, чан гъудган давам апурри имийи. Гъадму вахтна йиз кюлизи шликка ижмиди гъиву. Илдишну лигуруш, лап хъялра кади, йиз адаш дугъужвна. Думуган, гъамус адаши учу кьобридра йивну йикъур кюру фикрар кюлизи гъафнийиз.

Думу вахтна гъудган кудубкъну, Рашидли йиз адашин хилра дибисну, узук лишан кипуз ният айиз, гъаци кюри хулаз увухъди гафар апуз дугънайир вуза, хъа уву хулаз адруган ва гъудгнин вахтра вуйиган, гъаци ккилигурайза гъапи. Му гафар гъеерхъган, адаш сациб сабурназ гъафи ва узун чпи кьюрид гъит, удучъв, гъапи. Дурарин гафар апурри гъацисаваттан артухъ гъабхъи ва думу муддатнан арайиш йиз жилик пай кадайи, фу шуйкъан кюри, фикрарикк гъабхъиза. Хъасин адаши Рашид гъаьну, узун дадайиз гъязурлугар апуз гъялак йиш йип, увук лишан кипуз гъора, гъапи.

Магъа гъамци узу Рашидлин швушв гъабхъунза.

Сумчрин къяляхъ сакъюдар вазар гъягъийизра, узун лап жара Рашид гъяркъюнузуз. Учун гюрюшмиш шлуган, дугъу апру уткан гафар, пешкешар, хъа сумчрин къяляхъ лигарваки, думу жара Рашид вуйиганси гъабхъну. Узухъди лап чюруди гафар апурри, йиз терефназди фикрикъан тугруди гъабхъну.

Гъамциб ккунивал гъабхънийкъан йиз?!

Швуваз гъягъалан къяляхъ, дугъу къадар дарубкъан арагъ убхърувал ачухъ гъабхънийи, уз'ина хил за апуз хъюгънийи. Гъамус гъаци шулуки, учу

гюрюшмиш шлу вахтна, дугъу уjur касдин «маска» машнягъ гъиври гъабхънушул. Анжагъ швуваз гъафигантан, дугъан гъяклу маш гъябкъюндайзуз.

Дугъу гъичра гъудган ккадапурдайи, гъеле пиянди айиганра кмиди. Гъаму ляхин рябкъюри, думу ужуб рякъюз илгикъур кюри, умуд шуйиз.

Сад йислан учун кьюдюхрар гъабхънийи, амма жилири убхърувал дигундайи ва уз'ина хилра за апуйи. Узу сабур апуйиза, гъаз гъапиш пиянвал кимдруган, дугъу аьфв апуйвал ккун апуйи.

Саб ражари думу лапра пиянди хулаз гъафну ва телевизорин улихъ муьлфильмиризи лигури дуснайи веледариин, телевизорин сес лап ягъал дапначва, кюри алархъну. Узу дурар дишлади йиз хабахъ гъидисунза. Хъял кубчъивнайи жилир, гаркълра дибисну, уз'ина гъюрайир фтихъ-вуш хъабхъну, алдакнун. Гъадму гъялнаш думу имиди, узу веледарра дидисну гъергза. Думу кьюрдун вахт вуйи. Узу веледарра хъади, гъяцли ликарихъди ва хулан айтл алахънайи палтарихъди йифуьди гъушза. Таксийиьди адашдихъна гъягъюз кюрайза, амма учухъ пул хъадруб аьгъю гъабхъиган, дурари машиндиан удучъвай гъапи, гъеле бицидаринкъан язухъ дарапди.

Ахълушнаан йиз веледар ишун хъюгъю. Хулаз къяляхъ гъюз гучуйчун, жилир дициб гъялнаш имиди, ва саб гъарин къаблихъ хъабхъну дугъужвча. Гъадму вахтна багъантина гъябгъюрайи саб маршрутка яваш дапну, учухъна къяляхъ гъапну. Думу машиндиан сар жигъил бай эдеьну, дишлади сарнур йиз велед дидисну машиндиз хъади гъушу ва учузра гъарай гъапну: «Гъялак йихъай, машиндиз мани хъибдичвуз». Узура, тмунур велед дидисну, машиндиз гъялак гъабхъиза.

Учу машиндизди дусубси, фу гъабхъничв, гъаз мициб аязнаш веледарра хъади, гъяцли ликарихъди вучва, кюри гъерху. Уларилан нивгъарра гъягъюри, вари вуйибси ктибтза. Думу узухъ дикъатниинди хъпехъу ва ахъирит, наан узу яшаминш шулашра, гъерху. Учун наан яшаминш шулаш гъаз вуяв, кюри узу гъерхган, дугъу ич хизандиз кюмек апуз ккундузуз гъапи.

Дугъу учу йиз адашихъна хъади гъушу, хъа учв къяляхъ гъадакнун гъягъюру. Гъадму йигъланмина узун думу жигъил гъяркъюндарзуз, амма дугъу йиз хизандин аьлакыйир лапра ужуб терефназди илгикъну.

Саб гъяфтайилан йиз жилир учу къяляхъ хъади гъягъюз гъафну. Думу гъяркъган, многътал гъабхъунза, марциди ккурттар алахъну, саб утканди гъафну. Дугъан хиларит собюгънар, кюл'ин тибетейка алийи, хъа уларсана, кюруш, нивгъари ацнайи. Дугъу узкан аьфв апуйвал ккун гъапну ва гъацира веледариканра чав дурариз гучи ккапбан аьфв ккун гъапну.

Рашидди ктибту, узун веледар хулан душну хъайигъан, дугъабхъна сар бай гъафну, кюри. Дугъу йишвну учву кючейит ади, йиз абийр-бабарихъна хъади гъушунза, гъапну. Гафар апурри, думу жигъил касди гъациб насигъятнан ваьза гъапну, дидин къяляхъ Рашидли чан уьмриз дарс гъадабгъну. Хъа думу жигъил бай, «Ас-салам» газатдин представителъ вуди гъабхъну. Му газатдикан йиз жилиризи деобхънайи, амма думу урхури, дидихъди ижмиди таниш дайи. Думу таниш дару касди, дугъаз сакъюдар газатар тувну ва Пайгъамбари ﷺ фици сабур апурри гъабхънуш, думу чан хпирихъди фицдар аьлакыйирит гъабхънуш, ктибтну. Думуган йиз жилир гизаф ляхнарин гъаври гъабхъну, ва иблисдин рякъ дигуз ният гъапну. Думу жигъили гъапну: «Жилир учв кюбнир вуза кюри лицрур дар, жилир хъял кади вахтна сабур дапну, кюрайибдин гъаври хъуз чалишмиш шлур ву»

Узуна жилири гъамусра думу жигъил касдиз чухсагъул кюрача. Дугъабхъан, Аллагу Тааьлайин амриинди, йиз жилир арагъдихъан ярхла дапну, хизандиз фикир тувру терефназди илгикъуз гъабхъну. Гъамус учу чиб-чпина хъял дибрисди, сари кюруб тмунири къабул апуз чалишмиш шули яшаминш шулача.

МУ ГЪЯДИСАЙИКАН ХАБАР ТУВУР

РАГЪМАТ АБДУЛВАГЪАБОВА ВУ

Мянфяаьтсуз кагъзар

1 « Саспи инсанар гъадмукъадар Аллагу Тааьлайихъан ва Пайгъамбарихъан ﷺ ярхла духънаки, гъеле Пайгъамбарин ﷺ дару гафарра кмиди дидикъайин жюрбежюр смс-кйиритъди хътаури шулу. Аллагу ﷺ кюмек ишри!

Гъюрмутлу ватанагълийир, мусурман гъардшар ва чйир, учвкан думу ляхниш иштирак дархъуб, яни гъацдар соощенйир имбударихъна хътрауб ижмиди ккун апуррача.

Гъи фу шулуш, закур фу шулуш ва фуну инсан фила кечмиш шулуш, Аллагу Тааьлайин алиб ву. Хъа гъамцидар соощенйир, эгер уву тмунирихъна хътрапиш, гъамци шулу, жараси шулу кюри пуб - думу гунагънан ляхин ву. Гъаз гъапиш, гъаци апуррайи касди Аллагу Тааьлайин ляхнар чина дисурайивалик мисал ву. Аллагу ﷺ ухъу дициб ляхнихъан ярхла апри. Хъа эгер ухъура аьвамвалиш кюл ипну, дурарихъди гъягъюри гъабхъиш, Гъиямат йигъан думу ляхнарехъан жвува жавадар шула. Му ляхникан кьваьлан магъапнаш.

Аллагу Тааьлайи, Пайгъамбари ﷺ ухъуз футна апбахъан, гъибат апбахъан ярхла йихъай кюра, хъа ухъусана дицдар ляхнариш иштирак шули гъабхъиш, Пайгъамбарийна ﷺ гъамцидар чюрувалар апуррайивалик мисал шула. Аллагу Тааьлайи вари мусурмнар му ахъю гунагънахъан уьрхри!

Гъацира дупнаки, фуну касди Пайгъамбари ﷺ гъамци ва гъамци дупна кюри Дугъу дарпиб кюри гъабхъиш, гъит дици касди чаз жегъеннемиш йишв ккабалгри, кюри. Хъа гъамцидаркан шуладаринхъа, эгер ухъу сар касдиз Пайгъамбар ﷺ нивкюкди гъяркъну ва дугъу гъаму соощенйир хъадаай гъапну, кюри, кучлар апруган.

Думутлана гъайри, йиз фикриан, мицдар ляхнар артухъси ихъ диндин душмнарйра апурри шул, дурариз я Аллагу ﷺ аьгъдар, я Пайгъамбар ﷺ аьгъдар, дурарин ният анжагъ мусурмнарин арайиш футна ипуб, мусурмнар жара апуб ва мусурмнар чпин диндихъан ярхла апуб ву.

Учухъна гъацдар соощенйир гъафиган ва учвуз дурарикан гъапруш аьгъдарш, яни имбударизра хъгаидикъан хъгаидаркдан кюраш, варитлан ужуб имамдихъан, аьлимдихъан жвуваз аьгъдруб гъерхуб ву.

Аллагу Тааьлайи гирами аятдиш дупнаки, учвуз аьгъдруб аьгъю аьларихъан гъерхай. Думу ляхнин гъякънаан гъич сарира нач дапну ккундар. Жвуваз гунагъ гъадабгъну, жвув'ина Аллагу Тааьлайин хъял вьсайиз, му ляхнарйкан аьгъю дапну, ярхла гъабхъиш ужу ву.

Думутлана гъайри, интернетдиш, соцсетарий айидариз пуз ккундузуз, эгер душваь ухъу гъибикъубдихъан, гъапибдихъан Аллагу Тааьлайин улихъ жавадарвал адар кюрудар ади вуш, дурар гъалат шула. Ухъу аьсси гафар апруган фициб гунагъ шулаш, ари гъадушварит гъибикъубдинна гъациб гунагъ шула. Му ляхнизра дикъат фикир тувну ккунду. Ухъу фу бикъураш, саризра аьгъдарда кюри, мелзниина гъафиб, ясана кьваз гъафиб фу вушра дибикъну ккундар.

Аллагу Тааьлайи му дон'я ухъу гъарури гъапруш кюри, лигури дебкна, хъа Гъиямат йигъан жвуву ужуб дару терефназди алдабгъу гъарсаб ликрихъан, ужудар дару ляхнарехъан жаваб тувну ккунду. Думу йигъ Аллагу Тааьлайи халкъ дапнайи гъарсарихъ хъайиб ву.

Гъит Аллагу Тааьлайи ухъуз гунагънан ляхнарехъан, чюрубдихъан ва Чан разивал адрубдихъан ярхла хъуз кюмек туври, гъит ухъу, ихъ абийр-бабар, веледар гъякъ рякъ'ин мудам дапну, Гъиямат йигъан Пайгъамбарин ﷺ «Ливауль гъямд» пайдгъикк сатли апри.

САКИНАТ ГЪАЖИАБГЪАМАНОВА

- Уву фарз ушварикан фунуб ккидипнуш кйваълан гъубшган, фици ва фунуб къаза дапну ккунду?

- Гъуднарси, фарз ушварра чиб-чпихъан жара шуладар, яни вари гъуднарин фици сабстар шартлар вуш, ушваринра чпиз улупнайи шартлар варидариз саб ву. Анжагъ саб фаркъвал а: ушв бисувал я фарз хъуз мумкин ву, ясана суннат. Фарз вуйидарикан Рамазандин вазлин ушвар, назру дапнайидар, каффарат ва гъ.ж. шула.

Гъаци вуйиган, уву яв шак'вал айи вари ушвар къаза дапну ккунду, яни, мисалназ, уву 10 ушв къаза дапну ккундиз кйураш, гъадрар вари къаза аплуб герек ву. Хъанара мисал, эгер уву ккудубшу ушв Рамазандин вазлин вуйкдан, дарш каффаратдин кйури, шак'вал аш, уву саб ушв Рамазандин къаза дапну ккунду, сабсана каффаратдин.

- Нашидарихъ хъпехъури, саспи вахтари экбрихъра хъпехъури шулза. Амма экбер урхруган, саб гъамциб суал гъабхъниз. Узу хъпехъурайи экбрин гафаригъ «Гъяйа аъла хайриль аъмал» кйуру гафарра гъеерхъунзуз. Хъасин узу гъерхган, думу гафар шиитари экбер аплруган ишлетмиш аплрудар ву гъапнийи. Гъамциб экбрихъ хъпехъбан гунагъ айин?

- Экбер урхруган, думу фициб къайдайинди дурхну ккундуш, Абу Давуддихъан ва Тирмизийихъан вуйи гъядисаригъ улупна. Гъацира фикъгдин китабаригъ фукъан гафар душваъ аш, ва фицдар гафар гъачниндин экбер тувруган аълава аплурашра, якъинди улупна.

Хъа эгер шиитари экбри ишлетмиш аплру гафарикан улхуруш, Имам Нававийи дидин гъякънаан гъамци дупна: «Экбер тувру вахтна душваъ «Гъяйа аъла хайриль аъмал» кйуру гафар аълава аплуб карагъат ву, гъаз гъапиш ари гъаци аплинай кйури Пайгъамбарихъан ﷺ фуклара дуфнадар. Гъацира Байгъакъийира думу гафариз далил адар, гъаци вуйиган, экбер урхруган фукла аълава аплуб карагъат ляхнарикан гъисаб дапна гъапну» («Аль-Мажму Шаргъ аль-Мугъаззаб»).

Гъаму зиихъ дупнайиндиан мялум шулуки, думу экбрихъ хъпехъуб ужу ву, гъаз гъапиш думу гафар аълава дапну экбер урхуб шиитарин хусуси ляхнарикан ву, гъаци вуйиган карагъатра шула.

- Улчймар ярхидар вуш, дурар жикъи аплуз хай шулин?

- Улчймар жикъи аплуз, эгер лап мюгътаж'вал адарш, яни машинан юруш члур аплурадарш, ясана саб нукъсанвал ктарш, хай шулдар. Гъадрар удудуз фици хай шулдарш, жикъи аплузра гъаци хай шулдар, гъаму ухъу зиихъ ктуху дюшюшаригълан. Хъа эгер ухъу зиихъ гъапиганси, дурар лап ярхидар вуш, юруш гъибтрадарш, ва гъаддиан инсанарин улихъ нач шлубсикъан вуш, ари гъадму дюшюшдигъ гъациб къадар жикъи аплуз хай шулу, гъадму дюшюшарихъан марщ хъуз фукъан герек аш. Эгер гъамциб жорейинди гъапиш, мушваъ хай даршлуб фуклара адар.

Амма думу ляхнигъ мюгътаж'валра адарди, улчймар жикъи гъапиш, думу гунагънан ляхин шула, гъаз гъапиш уву Аллагу Тааълайи тувнайиб дигиш аплувал шула. Гъит ухъуз Аллагу ﷻ кюмек ишри.

- «Ас-салам» газатдин машаригъ лап ужудар макъалийр ади шулу. Дидин учвуз ахъю вуйи чухсагъул пуз ккундузуз. Гъит Аллагу Тааъла кюмек ишричвуз. Гъамциб суал айиз. Эгер узу саб бици макъала гъибкиши, думу чап аплуз мумкинвал шулин, дарш анжагъ редакцияйигъ лихурайидаризгъан чап аплуз ихтияр адарин?

- Увузра ахъю вуйи чухсагъул, ватанагъли, ич ляхниз мици заан къимат тувбаз. Гъит Аллагу Тааълайи уву ва яв хизан гъякъ рякъ'ин мудам аплри.

Суалнан гъякънаан кйуруш, ихъ ватанагълийирикан фунурихъан вушра учухъна макъала хътаплуз шулу ва, эгер думу ихъ газетдин форматдиз тйлукъ шулаш, учу думу чап дарапди гъичра гъибтидарча. Думутанна гъайри, Табсаран ва Хив районарин, Дербент ва Огни шагъариан редакцияйиз макъалийр хътагърударихъди хъанара мани аълакъийр хъуз ккундучуз. Гъаз гъапиш, хусуси вуди гъаму йишваригъ ихъ газатдиз артухъси подпсичикар а. Гъаци вуйиган, макъала хътаплуз ккуни касди чап аплуйкдан-аплурдайкдан кйури гъичра шаксуз дарихъди. Ихъ ватанагълийирикан ужувлахъна теклиф аплувалар, ужуб насигъятнан гаф газатдин машаригъ чап аплуз гъарган гъазур вуча.

ДАГЕСТАНСКИЙ ИСЛАМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ ШЕЙХА МУХАММАД-АРИФА

ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ АБИТУРИЕНТОВ НА ОЧЕРЕДНОЙ УЧЕБНЫЙ ГОД

Обучение предназначено для получения целостных знаний о религии и подготовки специалистов со средним и высшим профессиональным религиозным образованием по направлению «культ исламского вероисповедания» квалификации «священнослужитель исламского культа»

ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ:

- ✓ в Дагестанском исламском университете – 5 лет;
- ✓ в Медресе – 3 года.

Наш адрес: г. Махачкала, ул. Дахадаева, 136
тел.: 8 988 294 56 16

- Аллагу Тааълайин вали, яни Дугъаз ккунир, жилижви вушра, дишагъли вушра хъуз мумкин ву кйуру гафар гъякълудар вуйин?

- Аллагдин ﷻ вали кйуруган, гъаци гъаври ахъну ккундуки, думу чалишмиш шули, кйваанглан ибадат аплури, Аллагу Тааълайин вали кйуру дережайиз за гъахъир ву. Аллагдин ﷻ ккунидар – дурар Дугъахъна багахъ духъну, Думу аьгъю гъаплдар, Аллагдиз ﷻ кйваанглан ибадат аплрудар, имбударитлан артухъди Думу кйваин аплрудар ва чпин вари ляхнаригъ Аллагдинна ﷻ таваккал дапнайидар ву. Аллагу Тааълайи гирами Къур'андигъ дупна (мяна): «Дугъриданна, Аллагдиз ﷻ ккунидариз гуч'вал ва гъалабаллугъвал хъибдар» (сура «Юнус», 62-пи аят).

Абу Гъурайрайихъан вуйи гъядисдигъ дупна: «Дугъриданна, Аллагу Тааълайи гъапну: «Йиз ккуни лукрахъди гъожатаригъ айирихъди дъвдигъ хъидиза!»

Аллагу Тааълайи гъаму аятдигъ жиларна дишагълийир жара дапнадар. Думутанна гъайри, ухъуз дишагълийир валийирра аьгъяхъуз, мисалназ Раба аль-Адавия ва жарадар.

РД-ийн Муфтиятди Мягъягъала шагъриз улупнайи гъудгнин вахтар

Рузнама						
Май						
Йнги	Гъаринд. Ас-Субгъ	Ригъ гъудуб.	Лисундин Аз-зугър	Гъаркван. Аль-аьр	Лавлан. Аль-Магъриб	Хъетирхв. Аль-ишаъ
1	02:54	04:44	11:51	15:44	18:54	20:24
2	02:52	04:43	11:51	15:44	18:55	20:25
4	02:48	04:40	11:50	15:45	18:57	20:27
6	02:44	04:37	11:50	15:46	19:00	20:30
8	02:40	04:35	11:50	15:47	19:02	20:32
10	02:36	04:32	11:50	15:47	19:04	20:34
12	02:33	04:30	11:50	15:48	19:06	20:36
14	02:29	04:28	11:50	15:49	19:08	20:38
16	02:26	04:26	11:50	15:49	19:11	20:41
18	02:22	04:24	11:50	15:50	19:13	20:43
20	02:19	04:22	11:50	15:51	19:15	20:45
22	02:16	04:20	11:50	15:51	19:17	20:47
24	02:13	04:19	11:50	15:52	19:19	20:49
26	02:10	04:17	11:51	15:53	19:20	20:50
28	02:07	04:16	11:51	15:53	19:22	20:52
30	02:05	04:15	11:51	15:54	19:24	20:54